

T.C.

TOKAT MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ

2019-2020 ÖĞRETİM YILI

8. Sınıf

I. Dönem Özet Fasikülü

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

Tokat İl Millî Eğitim Müdürü
Murat KÜÇÜKALİ

İl Ölçme Değerlendirme Şube Müdürü
Mesut PELİT

Ölçme Değerlendirme Merkezi İl Ekip Sorumlusu
Tekin GÜR

Ölçme Değerlendirme Merkezi DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ Branş Sorumlusu
Fatih POLAT

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ Soru Hazırlama Ekibi

Abdurrahman AKTAŞ
Öznur AYAS
Arif GÜZEL
Hüsne GÜNDOĞDU
Vildan ARMAĞAN

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

1. ÜNİTE KAZA VE KADER

KADER; bir şeye gücü yetmek, biçimlendirmek, planlamak, ölçü ile yapmak, kıymetini bilmek, mukayese etmek anlamlarına gelir. Terim olarak ise kader; Allah'ın (c.c.) sonsuz ilmi ve kudretiyle, evrende olmuş ve olacak olan her şeyi takdir etmesidir. Yine varlıkları istediği şekilde ve biçimde yaratması, insanların özgür iradeleriyle yapacaklarını Allah'ın (c.c.) önceden bilmesi ve düzenlemesine kader denir.

Kader Allah'ın ilim (bilme), irade (isteme), kudret (her şeye gücü yetme) sıfatlarıyla ilgilidir.

“Suyun 100 derecede kaynaması kuralı kadere örnektir.

Kader gerçekleşmemiş şeylerle ilgilidir. Gelecek zaman ifade eder. Yarın pikniğe gideceğiz.

KAZA, hükmetmek, emretmek, yaratmak ve gerçekleştirmek anlamlarına gelir. Terim anlamı ise kaza, ezelden bilinen ve takdir edilen şeyin, zamanı ve yeri geldiğinde Allah (c.c.) tarafından yaratılması demektir. Kaza Allah'ın kudret (her şeye gücü yetme) ve tekvin (yaratma) sıfatlarıyla ilgilidir.

100 dereceye ulaşan suyun kaynaması da kazaya örnektir. Kaza şimdiki zaman ve geçmiş zamanlı cümlelerdir. Bugün piknik yapıyoruz veya dün piknik yaptık gibi.

Allah'ın (c.c.) evrendeki uyumu sağlamak için koyduğu bu yasalara **sünnetullah** veya **âdetullah** denir.

FİZİKSEL YASALAR : Madde ve enerjinin oluşumu, yapısı, hareketi, değişimi ve maddeler arası ilişkilerle ilgili yasalardır. Allah'ın (c.c.) koyduğu bu yasalar evrenseldir. Deney, gözlem ve araştırmalar sonucu insanlar tarafından tespit edilir. Yağmurun yağması, gece ve gündüzün birbirini takip etmesi, ısınan suyun buharlaşması, yerçekimi gibi olaylar Allah'ın (c.c.) koyduğu fiziksel yasaların bir sonucudur.

BİYOLOJİK YASALAR : Fiziksel yasalar gibi biyolojik yasalar da deney, gözlem ve araştırmalar sonucu keşfedilir. Canlıların (insan, hayvan, bitki) doğması, gelişmesi ve üremesi gibi olaylar biyolojik yasalar kapsamında değerlendirilir.

TOPLUMSAL YASALAR: Toplumun sağlıklı bir şekilde varlığını sürdürebilmesi için uyması gereken yasalara toplumsal yasalar denir. Toplumsal olaylar sebep sonuç ilişkisine göre neticelenir.

İRADE : İnsanın sorumlu olmasının ilk şartı akıllı olmaktır. Akıllı olan insana irade verilmiştir buna Cüz'i irade (insanın gücünün yettiği her şeyi yapabilme durumu) diyoruz. İradesi sayesinde insan sorumluluk sahibi olmaktadır. İnsanın iradesinin yetmediği durumlar da vardır (anne babayı seçmek, göz rengi, ırkı, kalp atışı vb) buna Külli irade diyoruz yani Allah'ın iradesi.

ÖMÜR VE ECEL : Doğum (..... Ömür) ölüm (ecel). Her canlı doğar, büyür, ölür. Her canlının belirli bir ömrü vardır.

RIZIK : İnsanın dünyada ihtiyacı olan maddi manevi bütün nimetler Allah'ın rızıkıdır. Onu kazanmak için helal yoldan çalışmak gereklidir. Allah'ın Rezzak ismi her türlü rızık veren demektir.

TEVEKKÜL : Herhangi bir iş için çalışıp çabalamak, gerekeni yapmak ve sonra sonucu için Allah'a dua ederek ona güvenmektir. LGS için önce çalışmak sonra dua etmek. Hastalanınca önce tedavi olup sonra şifa için dua etmek

MUSA (as)

Mısırdaki Firavunun erkek çocukları öldürmesi sebebiyle annesi tarafından Nil Nehrine bırakılmış, Firavunun sarayının kenarında bulunmuş ve sarayda büyütülmüştür. Gençlik zamanı Medyen şehrine gitmiş orda on yıl çobanlık yapmış ve evlenmiştir. Dönüş yolunda Peygamberlik görevi verilmiştir. Kardeşi Harun'la beraber Firavuna gitmeleri onu uyarmaları görevi verilmiştir. Firavun onları tehdit etmiştir. Gösterdiği asasının ejderhaya dönüşmesi mucizesi karşısında sihirbazların yenilmesi ve iman etmesi üzerine Firavun zulmünü artırınca Musa (as) kavmini alıp yola çıktı. Firavun ve ordusu peşlerinden geldi. Kızıldeniz Mucize olarak asa ile yarıldı karşıya geçtiler peşinden gelen firavun ve ordusu helak oldu. Musa (as) kavmini Harun (as) a bırakıp ayrılınca kavmi altınlardan put yapıp tapmaya başladı.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

AYET EL KÜRSİ

Bakara Suresinin 255. ayetidir. İçinde geçen **Kürsi** kelimesinden dolayı bu isim verilmiştir. Bu ayette Allah'ın (c.c.) birliği vurgulanarak İslam'ın en temel ilkesi olan tevhit üzerine durulmuştur. Kainattaki bütün olayların O'nun **ilmi, iradesi ve kudreti**yle gerçekleştiğine değinilmiştir. Yüce Allah'ın bütün kâinatın sahibi olduğu, her şeyin Allah'a (c.c.) ait olduğu, bütün işlerin ancak O'nun izniyle gerçekleşeceği ayette geçen diğer hususlardır.

Ayette geçen Allah'ın isimleri

el Hayy	Her zaman varolan, hayat sahibi
el Aliyy	Yücelik
el Kayyum	Yarattıklarını koruyup, gözeten
el Azîm	Ululuk, büyüklük

2.ÜNİTE ZEKAT VE SADAKA

ZEKAT	Artma, çoğalma, arınma, temizleme, gelişme, büyüme, bereket gibi anlamlara gelmektedir.
ZEKAT İBADETİ :	Medine'ye Hicretin 2. yılı farz kılınmıştır. Mal ile yapılan bir ibadettir.
KİM VERİR :	Akıllı, ergen, hür ve zengin Müslümanlar.
KİME VERİR :	Fakirler, miskinler, zekât memurları, müellefe-i kulûb adı verilen kalpleri İslam'a ısındırılmak istenen kimseler, esaretten kurtulacaklar, borçlular, Allah yolunda çalışanlar ve yolda kalmış olanlardır (Tevbe, 60).
NELERDEN VERİR :	Bir yıllık borcundan ve asli ihtiyaçları (yeme, içme, barınma, giyinme, sağlık, ulaşım vb) giderildikten sonra, malın sahibine gelir, kâr, fayda temin etmesi yahut kendiliğinden çoğalma ve artma özelliğine sahip mallardan "nisap miktarı" mala sahip olması gerekir. 85 gr altın veya onun karşılığı para ölçü zenginlik sayılır.
NE KADAR VERİR :	Altın (85 gr), gümüş, para, ticaret malı, küçükbaş hayvan (Kırkta bir) Büyükbaş hayvanlardan (otuzda bir) Deve için; BEŞ deveye (bir küçükbaş hayvan) Masraf yapılan tarım ürünleri için (yirmide bir) Masraf yapılmayan tarım ürünleri için (onda bir) Madenlerde (beşte bir)
NE ZAMAN VERİR :	Nisap miktarı malın veya kazancın bir yıl elde durması gerekir. Yılda bir verilir.
KİME VERİLMEZ :	Zekat ve sadaka yukarıdan aşağı ve aşağıdan yukarı aile fertlerine (onlara bakmakla zaten sorumlu olduğumuz için) verilmez. Dede, nene, baba, anne, çocuklar, torunlar ihtiyaç sahibi olsalar da birbirine zekat ve sadaka veremez. Amca, dayı, teyze, yeğen, kardeş vb bunlara zekat ve sadaka verilir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

SADAKA

Doğru söylemek ve verdiği sözde durmak demektir. Terim olarak, bir Müslümanın Allah'ın (c.c.) sevgisini kazanmak amacıyla yaptığı hayırlı işlerin tamamı (maddi ve manevi) için kullanılır.

FITIR SADAKASI

Ramazanda bayramdan önce kişi başı verilen vacip sadakadır. Miktarı, Diyanet tarafından hesaplanan, fitreyi veren kişinin bir günlük yemek masrafı kadardır. (2020 yılı 27 TL)

SADAKA-İ CARİYE

İnsanın ölümünden sonra da sevabı devam eden sadakadır. Yol, okul, çeşme, cami, ilim, eser, iyi evlat vb.

İNFAK

Müslümanın Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için sahip olduğu mallardan Yüce Allah'ın emrettiği harcama yapması, bağışta bulunmasıdır.

İNFAK (ZEKAT VE SADAKA)

BİREYSEL FAYDALARI	TOPLUMSAL FAYDALARI
Cimrilik ve bencilliği önler	Dayanışmayı artırır
Huzurlu olmayı sağlar	Ekonomik dengesizliği önler
Şükretmeyi öğretir	Toplumsal huzurlu olmasını sağlar
Fedakarlığı öğretir	Sosyal adaleti sağlar

VAKIF

İslam'a göre helal kabul edilen mallardan faydalanma hakkını Allah'ın (c.c.) rızasını umarak toplumun kullanımına veren hayır kurumudur.

ŞUAYB (AS)

Hız. Şuayb (a.s.), Medyen halkına gönderilmiş bir peygamberdir. Medyen halkı önceden Allah'a inanırken sonradan putperest olmuşlar ve alışverişte hile yapmayı alışkanlık edinmişlerdi. Tüm uyarılara rağmen bundan vazgeçmeyen Medyenliler helak olmuştur.

MAUN SURESİ

Mekke döneminde inmiştir. 7 âyettir.

Ma'un, yardım ve zekât demektir.

Kur'an-ı Kerim'in yüz yedinci suresidir.

Tekâsür suresinden sonra Kâfirûn suresinden Önce Mekke'de inmiştir.

Surede, biri Allah'ın (c.c.) nimetlerini ve hesap gününü inkâr eden nankör diğeri amellerini gösteriş için yapan riyakâr olmak üzere iki tip insan tasvir edilmektedir.

DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ DERSİ

3.ÜNİTE DİN VE HAYAT

BİREY

Toplumlara oluşturan ve düşünsel, duygusal, iradeyle ilgili nitelikleri toplum içinde belirlenen insanların her biri, fert, kişi.

TOPLUM

Aynı toprak parçası üzerinde bir arada yaşayan ve temel çıkarlarını sağlamak için işbirliği yapan insanların tümü, insan topluluğu, cemiyet.

DİN

Akıl sahibi bireyleri kendi özgür iradeleriyle iyiye ve doğruya yöneltten ve onların mutluluğunu amaçlayan ilahî kurallar bütünüdür. Dinin ana konuları; inanç esasları, ibadetler, ahlak ilkeleri ve toplumsal ilişkilerdir.

DİN BİREY İLİŞKİSİ

İnsan ben kimim, niçin yaratıldım, ne yapmalıyım ? gibi sorulara cevap ararken din onu aydınlatır. İnsana güven verme, ahlakını güzelleştirme, sorumluluk alma, kötü huylardan uzaklaşma gibi etkileri vardır. Din insana iki dünyada da mutluluk vermek amacındadır. Oruç tutmak nefsi terbiye eder.

DİN TOPLUM İLİŞKİSİ

Din, özellikle paylaşma, yardımlaşma, biz bilincine sahip olma gibi konularda etkilidir. Komşuluk, insanlara sevgi, saygı, adalet, dürüstlük, bayramları yaşamak, cemaatle namaz, kurban, hac, zekat gibi ibadetler.

DİNİN ÖNEM VERDİĞİ BEŞ TEMEL DEĞER

ZARURİYAT VEYA ZARURAT-I HAMSE (beş temel değer)

İslamda bireyin dünya ve ahiret mutluluğunun sağlanması ve güvenli bir toplumun oluşturulması için beş temel değer vardır.

CANIN KORUNMASI

Cana kıymak, öldürmek, intihar etmek, can güvenliği, iş sağlığı ve güvenliği konularını içine alır.

MALIN KORUNMASI

Helal kazanmayı emreder. Faiz, kumar, tefecilik, hırsızlığı, haksız kazancı yasaklar.

NESLİN KORUNMASI

Aile kurma, aileyi koruma, çocukları terbiye etmeyi öğütler. Gayri meşru ilişkileri yasaklar.

AKLIN KORUNMASI

Alkol, kumar ve uyuşturucu gibi akıl sağlığına zarar veren şeyleri yasaklar.

DİNİN KORUNMASI

Herkes inanma hürriyetine sahiptir. İslam ilim öğrenmeyi, Kuran ve sünnete uygun yaşamayı emreder, hurafe ve bid'atlerin dine sokulmaması için bize öğüt verir.